ललितपुर महानगरपालिकाको

सहकारी नियमावली, २०८०

ललितपुर महानगरपालिकाको सहकारी ऐन, २०७५ को दफा १०५ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी कार्यपालिकाले देहाय बमोजिमका नियमहरु बनाएको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः (१) यी नियमहरुको नाम **ललितपुर महानगरपालिकाको सहकारी नियमावली, २०८०** रहेको छ ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषाः विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यो नियमावलीमा,-

क) **ऐन** भन्नाले ललितपुर महानगपालिकाको सहकारी ऐन, २०७५ सम्झनु पर्छ ।

ख) **कर्जा** भन्नाले चल अचल सम्पत्ति धितो, बन्धक वा अन्य आवश्यक सुरक्षण वा जमानत लिई वा नलिई सहकारी संस्थाले सदस्यलाई दिएको कर्जा सावाँ, ब्याज र हर्जाना रकम सम्झनु पर्छ ।

ग) **विशिष्टिकृत सहकारी संघ** भन्नाले ऐनको दफा ७ बमोजिम गठन हुने विशिष्टिकृत सहकारी संघ सम्झनु पर्छ ।

घ) **ब्यवस्थापक** भन्नाले सहकारी संस्था वा संघको ब्यवस्थापक सम्झनु पर्छ र सो शब्दले महाप्रबन्धक वा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत समेत जनाउँछ ।

ङ) **संस्थागत पूँजी** भन्नाले संस्था वा संघको पछिल्लो आर्थिक बर्षको जगेडा कोष र घाटापूर्ति कोषको रकम सम्झनु पर्छ ।

च) रजिष्ट्रार भन्नाले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनु पर्छ ।

छ) महानगरपालिका भन्नाले ललितपुर महानगरपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद -२

संस्था गठन, दर्ता तथा सञ्चालन

३. संस्थाको गठनः (१) ऐनको दफा ३ को उपदफा (३) बमोजिम पेशागत संगठनका आधारमा संस्था गठन गर्दा देहायका शर्त बन्देजहरु पूरा भएको हुनुपर्नेछ :-

क) प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको पेशागत संगठनका सदस्यहरु मत्र सदस्य हुनु पर्ने,

ख) संस्थाको कार्यक्षेत्र बढीमा महानगरपालिका भर हुनु पर्ने,

ग) महानगरपालिका भरमा एकमात्र प्रारम्भिक संस्था गठन हुनु पर्ने ।

(२) संस्था दर्ता गर्दा सम्बन्धित पेशागत संगठनको सिफारिस संलग्न हुनुपर्नेछ ।

(३) एक सय जनाभन्दा कम कर्मचारी, शिक्षक वा प्राध्यापकहरु क्षर्यरत रहेको कार्यालयमा संस्था गठन गर्दा त्यस्तो कार्यालयमा कम्तीमा तीस जनाको स्थायी दरबन्दी स्वीकृत भई कार्यरत रहेको हुनुपर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम विद्यालय, विश्वविद्यालय वा संगठित संस्थाको आधारमा गठन हुने संस्थाका त्यसमा कार्यरत प्राध्यापक, शिक्षक वा कर्मचारी सदस्य हुनसक्नेछन् ।

(५) विद्यालय, विश्वविद्यालय वा संगठित संस्थामा कार्यरत प्राध्यापक, शिक्षक वा कर्मचारीले यस

नियम बमोजिम गठन हुने एकै प्रकृतिको कुनै एकमात्र संस्थामा सदस्यता लिन सक्नेछ ।

(६) यस नियम बमोजिम दर्ता भएका संस्थाहरुले देहायका कार्य मात्र गर्न सक्नेछन् :-

(क) सदस्यहरुबाट विनियममा तोकिएको सीमासम्मको मासिक बचत संकलन गर्ने,

(ख) खण्ड (क) बमोजिम संकलित बचत रकम सदस्यलाई ऋणको रुपमा परिचालन गर्ने,

(ग) सदस्यहरुको बोद्धिक विकास, कला एवं साहित्यका क्षेत्रमा रचनात्मक कार्य गर्ने ।

४. **विशिष्टिकृत सहकारी संघको गठन र सञ्चालनः** (१) ऐनको दफा ७ बमोजिम विशिष्टिकृत सहकारी संघ गठन गर्दा देहायका शर्त पूरा भएको हुनुपर्नेछ :-

(क) आवेदक संस्थाहरुको संयुक्त शेयर पूँजी कम्तीमा पन्ध्र करोड रुपैयाँ हुनुपर्ने,

(ख) आवेदक संस्थाहरुको संयुक्त संस्थागत पूँजी कम्तीमा तीन करोड रुपैयाँ हुनुपर्ने,

(ग) आवेदक संस्थाहरुले खरिद गरेको संघको शेयर पूँजी कम्तीमा एक करोड रुपैयाँ हुनुपर्ने,

(घ) आवेदक संस्थाहरु घाटामा गएको हुन नहुने ।

(२) उपनियम (१) को खण्ड (ग) बमोजिम आवेदक संस्थाले खरिद गर्ने शेयरको रकम संस्थाको प्राथमिक पूँजी कोष र बचतको अनुपात कम्तीमा एक बराबर पन्ध्र कायम गरी जगेडा कोष र शेयर पूँजीबाट मात्र खरिद गर्नुपर्नेछ ।

(३) विशिष्टिकृत सहकारी संघले साधारण सभाबाट पारित गरी रजिष्ट्रारबाट स्वीकृत विनियममा उल्लिखित प्रक्रियाहरु अबलम्बन गरी सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम प्रक्रिया अवलम्बन गरि सञ्चालनमा रहेको विशिष्टिकृत सहकारी संघले सञ्चालनका क्रममा देहायका शर्तहरु अबलम्बन गर्नु पर्नेछ :-

(क) जुन उद्देश्यका लागि सो सहकारी संघ गठन भएको हो सोही कार्य मात्र गर्नुपर्ने,

(ख) विविष्टिकृत सहकारी संघको कारोबार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्नुपूर्व प्रचलित कानून बमोजिम अनुमति, स्वीकृति वा इजाजत लिनुपर्ने भए लिएर सञ्चालन गर्नुपर्ने ।

(५) विशिष्टिकृत सहकारी संघ गठन गर्दा स्व-रोजगारी तथा मूल्य शृङ्खलामा योगदान पुराउने गरी बस्तुको सञ्चय, प्रशोधन, बजारीकरण र निर्यात मूलक कार्य विशेषका आधारमा समेत गठन गर्न सकिनेछ ।

५. **संस्था वा संघ दर्ताको दरखास्तको ढाँचा र पेश गर्नुपर्ने विवरणः-** (१) ऐनको दफा ५ को उपदफा (१) बमोजिम रजिष्ट्रार समक्ष संस्था वा संघ दर्ता गर्नका लागि देहायका विवरणहरु पेश गर्नु पर्नेछ :-

(क) अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा संस्थाको भावी योजना र कार्यक्रम,

(ख) अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा सदस्यले लिन स्वीकार गरेको शेयर संख्या र शेयर रकमको विवरण,

(ग) प्रारम्भिक भेलाका निर्णयहरु,

(घ) अनुसूची-३ को ढाँचामा सदस्यबाट शेयर पूँजी तथा प्रवेश शुल्कबापत संकलित रकमको भर्पाई,

(ङ) अनुसूची-४ को ढाँचामा तदर्थ सञ्चालक समितिका सदस्यहरुको विवरण,

(च) अनुसूची-५ को ढाँचामा स्व-घोषणपत्र,

(छ) अनुसूची-६ को ढाँचामा अधिकार प्रत्यायोजनपत्र,

(ज) आवेदकहरुको नेपाली नागरिकता प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपि,

(झ) पेशागत संगठनका आधारमा दर्ता हुने संस्थाको हकमा त्यस्तो पेशागत संगठनको

आवद्धताको परिचय पत्रको प्रतिलिपि,

(ञ) संस्थाको कार्यक्षेत्र भित्र बसोवास गरेको पुष्ट्याइँ हुने प्रमाण,

(ट) शेयर पूँजी तथा प्रवेश शुल्क वापत सदस्यहरुबाट संकलित रकम बैंक वा वित्तीय संस्था सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम **क** वर्गको ईजाजत प्राप्त बैंक वा राष्ट्रिय सहकारी बैंकमा खाता खोली रकम जम्मा गरेको बैंक भौचर,

(ठ) अनुसूची-७ बमोजिम आवेदक संस्था वा संघको विवरण,

(२) उपनियम (१) बमोजिम विशिष्टीकृत संघ दर्ता र्नको लागि दरखास्त दिँदा देहायका विवरण संलग्न गर्नुपर्नेछ :-

(क) अनुसूची -८ को ढाँचामा आवेदक संस्थाको विषय, सदस्य संख्या, शेयरपूँजी, संस्थागत पूँजी र कारोवार खुल्ने विवरण,

(ख) उपनियम (१) को खण्ड -क), (ख), (ग), (घ), (ङ), (छ) र (ट) मा उल्लिखित कागजात ।

६. <u>संस्था दर्ता गर्दा लिइने आधारहरुः</u> (१) ऐनको दफा ६. बमोजिम सहकारी संस्थाहरु द्धर्ता गर्दा देहायका आधारमा गर्नु पर्नेछ :-

(क) आवेदकहरुको हित मिल्दो जुल्दो हुनुपर्ने,

(ख) सदस्यको योग्यतामा संस्थाले दिने सेवा उपयोग गर्ने अवस्था हुनुपर्ने,

(ग) सदस्यता प्राप्तिमा कृत्रिम छेकवार हुने शर्त राखिनु नहुने,

(घ) संस्था सञ्चालनका महत्वपूर्ण विषयहरुमा साधारण सभाको निर्णय अनिवार्य हुने प्रावधान विनियममा हुनुपर्ने,

(ङ) निर्णय प्रक्रियामा सबै सदस्यहरुको सहभागिताको सुनिश्चितता भएको हुनुपर्ने ।

(२) संघको दर्ताको लागि एक भन्दा बढी निवेदन परेमा रीतपूर्वक दर्ता भएको पहिलो निवेदनलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

७. <u>सहकारी संस्थाको कार्यक्षेत्र विस्तारः</u> ऐनको दफा १० को उपदपफा (१) बमोजिम बचत तथा ऋणको मुख्य कारोवार गर्ने संस्थाको कार्यक्षेत्र विस्तार एक पटकमा बढीमा एक वडा गर्न सकिनेछ ।

तर बचत तथा ऋणको मुख्य कारोवार नगर्ने र प्रकृति अनुसार फराकिलो कार्य क्षेत्र आवश्यक पर्ने संस्थाको कार्य क्षेत्र विस्तार एक वडा भन्दा बढी हुन सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम कार्यक्षेत्र विस्तार गर्दा देहायको शर्त तथा आधारहरु पुरा भएको हुनु पर्नेछ :-

(क) विस्तार गरिने कार्य क्षेत्रबाट कम्तिमा संस्था दर्ता हुँदा आवश्यक पर्ने संख्या बराबरका ब्यक्तिहरुको हस्ताक्षर सहितको सेवा माग निवेदन र निजहरुको नागरिकताको छाँया प्रती पेश भएको हुनुपर्ने,

(ख) शेयर पुँजी कम्तिमा दुई करोड भएको हुनुपर्ने,

(ग) संस्थाको मौजुदा सदस्य कम्तिमा दुई हजार भन्दा बढी भएको हुनुपर्ने,

(ङ) विस्तार गरिने कार्य क्षेत्र साविकको कार्य क्षेत्रसँग भौगोलिक रुपमा जोडिएको हुनुपर्ने,

(च) सहकारी ब्यवस्थापन सूचना प्रणली (कोपोमिस) मा आवद्ध भएको हुनुपर्ने,

(छ) नियमित साधारण सभा भएको हुनुपर्ने,

(ज) नियमित लेखापरीक्षण भएको हुनुपर्ने,

(झ) कानुन बमोजिम नियमित रुपमा पेश गर्नुपर्ने कागजात एवं विवरणहरु पेश गरेको हुनुपर्ने,

(ञ) सञ्चालक समितिको नाम, थर, ठेगाना, सम्पर्क नम्बर र फोटो सहितको तीन पुस्ते विवरण पेश गरेको हुनुपर्ने,

(ट) विनियम संशोधनको प्रक्रिया पुरा भएको हुनुपर्ने ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम कार्यक्षेत्र विस्तार गर्दा दर्ता भएको दुई बर्ष पछि मात्र विस्तार गर्न सकिनेछ ।

तर एक पटक कार्यक्षेत्र विस्तार भएपछि तीन बर्ष ब्यतित नभै पुनः कार्यक्षेत्र विस्तार गरिने छैन ।

(४) ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत संचालनमा रहेका संस्थाहरुको ऐनको दफा १० को उपदफा ६ बमोजिम कार्यक्षेत्र पुनः निर्धारण गर्न देहायका विवरण संलग्न गर्नु पर्नेट :-

(क) मौजुदा कार्यक्षेत्रको वडा अनुसार सदस्यता विस्तारको अवस्था,

(ख) मौजुदा कार्यक्षेत्रको वडा अनुसारको ब्यवसायिक सेवा सञ्चालनको अवस्था,

(ग) मौजुदा कार्यक्षेत्रमा संस्थाका सेवा केन्द्र वा सम्पर्क कार्यालय अनुसारको सञ्चालन खर्च, कारोबार र नाफा नोक्सानको विवरण,

(घ) मौजुदा कार्यक्षेत्रको वडा अनुसार सदस्यहरुको नाम, थर, ठेगाना, शेयर र बचतको विवरण,

(ङ) मौजुदा कार्यक्षेत्रमा संस्थाले सञ्चालन गरेका उद्योग, लगानी र ब्यवसायिक सेवा सुविधाहरुको वडा अनुसारको विवरण ।

(५) ऐनको दपफा १० को उपदफा (३) बमोजिम सहकारी संस्थाको मौजुदा कार्य क्षेत्रभित्रको वडा झीकी कार्यक्षेत्र घटाउने निर्देशन दिँदा झिकिने कार्यक्षेत्र भरिको गरी जम्मा सदस्य संख्याको पन्ध्र प्रतिशत भन्दा कम सदस्य संख्या भएको हुनु पर्नेछ ।

८. <u>कारोबार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालनका आधारः</u> (१) ऐनको दफा १३. को उपदफा (५) बमोजिम देहाय बमोजिमका आधारमा संयुक्त वा साझेदारीमा कारोवार, ब्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्न सक्नेछन् :-

(क) सम्बन्धित संस्थाका सदस्यहरुको आवश्यकतामा आधारित उत्पादनको मूल्य शृङ्खला विकास, बजार पहुँच वा निर्यात प्रबन्धको प्रयोजन हुनुपर्ने,

(ख) प्रस्तावित कारोवार, ब्यवसाय, उद्योग वा परियोजनाको स्वामित्व, श्रोत परिचालन, सञ्चालन विधि, सदस्यहरुको लोकतान्त्रिक नियन्त्रण प्रणली, प्रतिफल वितरण लगायत ब्यावसायिक प्रस्तावनाको विस्तृत रुपरेखा तयार गरिएको हुनुपर्ने,

(ग) खण्ड (ख) बमोजिमको प्रस्तावना, सम्बद्ध संस्थाहरु प्रत्येकको साधारण सभाको कायम रहेको कूल सदस्य संख्याको बहुमतबाट पारित भएको हुनुपर्ने,

(घ) खण्ड (ग) बमोजिम पारित प्रस्तावना संयुक्त रुपमा वा साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा सम्बद्ध संस्थाहरु बीच कम्तीमा पाँच बर्षको करार बन्दोवस्त भएको हुनुपर्ने,

(ङ) प्रस्तावित संयुक्त वा साझेदारी कारोवार, ब्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सम्भाब्यता अध्ययनबाट सम्भाब्य देखिनुपर्ने,

(च) प्रचलित कानून बमोजिम अन्य निकायमा प्रस्तावित संयुक्त वा साझेदारी ब्यवसाय दर्ता गुर्नपर्ने भए गरिएको हुनुपर्ने,

(छ) प्रस्तावित संयुक्त वा साझेदारी ब्यवसाय सञ्चालन गर्नका लागि प्रचलित कानून बमोजिम कुनै निकायबाट अनुमति पत्र, स्वीकृती वा इजाजत पत्र लिनुपर्ने भए लिएको हुनुपर्ने ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको कार्य सम्पन्न गरी सम्बन्धित संस्था वा संघले तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात संलग्न राखी रजिष्ट्रार समक्ष निवेदन दिनुपर्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम प्राप्त निवेदन उपर रजिष्ट्रारले पन्ध्र दिनभित्र आवश्यक जाँचबुझ गरी संयुक्त वा साझेदारीमा कारोवार, ब्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्ने जानकारी दिनेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम दिएको जानकारीको रजिष्ट्रारले छुट्टै अभिलेख राख्नुपर्नेछ ।

(५) यस नियम बमोजिम अनुमति पाएको संयुक्त वा साझेदारीमा कारोवार, ब्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्ने संस्था वा संघले रजिष्ट्रारले तोकेको ढाँचामा नियमित रुपमा प्रगति विवरण र वार्षिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

९. सहकारी संस्थाको विनियमः सहकारी संस्थाको विनियम बनाउँदा अनुसूची-९ मा उल्लिखित विषयहरु समावेश गर्नुपर्नेछ ।

१०. संघको सदस्यताः ऐनको दफा ७ बमोजिम संघको सदस्यता लिँदा देहायको प्रक्रिया पूरा गुर्नुपर्नेछ :-

(क) प्रदेश र संघ वा ललितपुर महानगरपालिकामा दर्ता भएका विषयगत संस्थाहरु सदस्य हुन सक्नेछन् ।

(ख) जिल्ला सहकारी संघमा ललितपुर जिल्लाका विषयगत सहकारी संघमा, प्रदेश सहकारी संघमा बागमती प्रदेश विषयगत सहकारी संघमा विषयगत संस्थाहरु सदस्य हुन सक्नेछन् ।

(ग) विषयतग सहकारी संघको हकमा एकैतहको विषयगत संघमा दोहोरो नपर्ने गरी

(घ) सम्बन्धित संघको विनियममा उल्लिखित आधार र प्रक्रिाय पूरा भएको संस्था ।

परिच्छेद-३
साधारण सभा, समिति तथा लेखा सुपरिवेक्षण समिति

११. साधारण सभासम्बन्धी विशेष ब्यवस्थाः: (१) ऐनको दफा ३० को उपदफा (६) मा उल्लिखित सदस्य संख्या भएको संस्थाको साधारण सभा एकै स्थानमा गर्न असुविधा हुने देखी समितिले साधारण सभाको लागि तय भएका समान कार्यसूची उपर छलफल गर्न साधारण सभा बोलाउन सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम हुने साधारण सभाको बैठक देहाय बमोजिम गराउनु पर्नेछ :-

(क) संस्थाको कार्यक्षेत्रलाई प्रति इकाई पाँचसय सदस्य संख्याको आधारमा विभिन्न इकाईमा विभाजन गर्ने,

(ख) सम्बन्धित इकाईमा रहेका सदस्यहरुबाट एक अनुपात दश बमोजिम प्रतिनिधि संख्या यकिन गर्ने,

(ग) प्रतिनिधि संख्या यकिन प्रति इकाइमा रहने कुल सदस्य संख्याको बहुमत सदस्यको उपस्थितिबाट गरिनु पर्ने,

(घ) साधारण सभाको बैठकको निर्णय पुस्तिका संस्थाका सबै र शेयर सदस्यहरु मध्येबाट सञ्चालक समितिको संख्यामा एक थप गरी हुने संख्या बरावर सदस्यहरु साधारण सभाबाट छनौट गरी निजहरुबाट प्रमाणित भएको हुनु पर्नेछ

(ङ) उपनियम (१) बमोजिम हुने साधारण सभा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था विनियममा भएको व्यवस्था बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपनियम (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि सञ्चालक समिति र लेखा समितिको निर्वाचन संस्थाका शेयर सदस्यहरुबाट प्रत्यक्ष निर्वाचित भएको हुनुपर्नेछ । निर्वाचन सम्बन्धी कार्यका लागि सम्बन्धित संस्था वा संघले आन्तरिक कार्यविधि बनाई लागु गनुपर्नेछ ।

१२. समितिको काम, कर्तब्य र अधिकार: ऐनको दफा ३३ मा उल्लिखित काम, कर्तब्य र अधिकारका अतिरिक्त समितिको काम, कर्तब्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) संस्थाको समग्र कार्य सञ्चालनमा सदस्यहरुको रचनात्मक, सिर्जनात्मक सहभागिता सुनिश्चित गर्ने,

(ख) सदस्यहरुलाई नियमित रुपमा सहकारी शिक्षा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने,

(ग) ऐन तथा यस नियमावली बमोजिम हुने निरीक्षण, अनुगमन कार्यमा सहयोग पु¥याउनुका साथै प्राप्त निर्देशनहरुको कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाउने ।

(घ) लेखा सुपरिवेक्षण समितिबाट प्राप्त सुझावहरु कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,

(ङ) संस्थाको कार्य सञ्चालनमा पारदर्शिता कायम राखी सम्पीत्त शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिमका व्यवस्थाहरुको कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,

(च) आवश्यकता अनुसार उपसमितिहरु गठन, विघटन तथा जिम्मेवारी तोक्ने,

(छ) सदस्य तथा पदाधिकारीहरुका लागि आचारसंहिता बनाई लागू गर्ने,

(ज) विनियममा उल्लिखित अन्य कार्यहरु गर्ने ।

१३. तदर्थ समितिको गठनः (१) ऐनको दफा ३७ को उपदफा ४ बमोजिम संस्थाको दैनिक कार्य सञ्चालन गर्न र अर्को समितिको निर्वाचन गराउन रजिष्ट्रारले सदस्यहरु मध्येबाट सात जनाको एक तदर्थ समिति गठन गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम तदर्थ समिति गठन गर्दा देहाय बमोजिमका आधार लिनुपर्नेछः

(क) साविकमा कायम रहेको समितिको सदस्य वा त्यस्तो परिवारको सदस्य हुन नहुने,

(ख) एकै परिवारका एकभन्दा बढी सदस्य समतिमा रहेको हुन नहुने,

(ग) सदस्यको नाममाा संस्थाको तिर्नुपर्ने भाखा नाघेको ऋण वा अन्य बाँकी बक्यौता रहेको हुन नहुने ,

(घ) उपलब्ध भएसम्म जम्मा सदस्यको कम्तिमा तत्तीस प्रतिशत महिला हुनुपर्ने ।

१४. लेखा सुपरिवेक्षण समितिका पदाधिकारीको योग्यता : ऐनको दफा ३८ को उपदफा (१) बमोजिमको लेखा सुपरिवेक्षण समितिको संयोजक तथा सदस्य हुन देहाय बमोजिमको योग्यता पुगेको हुनुपर्नेछ :-

(क) सम्बन्धित सहकारी संस्थाको सदस्यता लिएको कम्तीमा तीन बर्ष पूरा भएको,

तर प्रारम्भिक साधारण सभाबाट निर्वाचित हुने लेखा समितिका संयोजक तथा सदस्यहरुको हकमा यो खण्ड लागू हुनेछैन ।

(ख) संस्थालाई तिर्नु, बुझाउनुपर्ने बेरुजु वा भाखा नाघेको कर्जा वा बक्यौता रकम नरहेको,

(ग) संस्थाले आफै वा अन्य निकायको तर्फबाट आयोजना गरिने लेखापालन वा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित तालिम लिएको ।

(घ) लेखा समितिमा निर्वाचित हुन न्युनतम प्रविणता प्रमाण पत्र तह वा सो सरहको योग्यता हासिल गरेको हुनुपर्ने छ ।

१५. सदस्यको रकम फिर्ता : (१) सदस्यले सदस्यता त्याग गरेको अवस्थामा ऐनको दफा ४२ को उपदफा (१) बमोजिम निजले पाउनुपर्ने देहायको रकम सदस्यता त्याग गरेको आर्थिक बर्षको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पारित भएको तीस दिनभित्र सम्बन्धित संस्थाले निजलाई फिर्ता दिनुपर्नेछ :-

(क) निजको शेयरको अंकित मूल्य बराबरको रकम,

(ख) निजले भुक्तानी लिन बाँकी शेयर लाभांश बापतको रकम,

(ग) निजले भुक्तानी लिन बाँकी संरक्षित पूँजी फिर्ता बापतको रकम ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि संस्था घाटामा गएको अवस्थामा सञ्चित घाटाको रकम शेयर पूँजीबाट समानुपातिक रुपमा घटाई बाँकी रहेको हिसाबमा मात्र सदस्यलाई दिनुपर्ने रकम कायम गरी फिर्ता दिनुपर्नेछ ।

(३) ऐनको दफा ४२ को उपदफा (२) बमोजिम संस्थामा जम्मा गरेको बचत रकम सदस्यले मागेका बखत ब्याज सहित तुरुन्त फिर्ता दिनुपर्नेछ ।

तर आवधिक बचतको रकम निर्धारित अवधि भन्दा अगावै फिर्ता गर्नु परेमा संस्थाको कार्यविधि अनुसार हुनेछ ।

परिच्छेद-४
कोष सम्बन्धी व्यवस्था

१६. अन्य कोष सम्बन्धी व्यवस्थाः (१) सहकारी संस्थाको कुनै बर्षको खुद बचतको रकमबाट कम्तीमा पच्चीस प्रतिशत रकम ऐनको दफा ४६ बमोजिम जगेडा कोषमा जम्मा गरी बाँकी रहेको रकमलाई शत प्रतिशत मानी सोबाट कम्तीमा पच्चीस प्रतिशत ऐनको दफा ४७ बमोजिम संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष र शून्य दशमलव पाँच प्रतिशतले हुन आउने रकम ऐनको दफा ४८ बमोजिम सहकारी प्रबर्द्धन कोषमा छुट्ट्याएर बाँकी रहेको रकमलाई शत प्रतिशत मानी देहाय बमोजिमका कोषमा कम्तीमा पाँच प्रतिशत रकमको दरले छुट्याई वितरण गर्नुपर्नेछ :-

(क) सहकारी शिक्षा कोष,

(ख) शेयर लाभांश कोष,

(ग) कर्मचारी बोनस कोष,

(घ) सहकारी विकास कोष,

(ङ) घाटापूर्ति कोष,

(च) सामुदायिक विकास कोष,

(छ) स्थिरीकरण कोष,

(ज) अन्य जोखिम व्यवस्थापन कोष ।

(२) उपनियम (१) को खण्ड (ग) बमोजिमको कर्मचारी बोनस कोषबाट रकम वितरण गर्दा बढीमा तीन महिनाको तलव भन्दा बढी नहुने गरी रकम वितरण गर्नुपर्नेछ ।

१७. अभिलेख : (१) ऐनको दफा ५० को उपदफा (२) बमोजिम सहकारी संस्थाले आफुले गरेको कारोवारको लेखा तथा देहायका अभिलेखहरु सुरक्षित साथ राख्नु पर्नेछ :-

(क) अनुसूची -१० बमोजिमको सदस्यता दर्ता किताब,

(ख) प्रारम्भिक साधारण सभा, साधारण सभा, विशेष साधारण सभा र समिति, लेखा सुपरिवेक्षण समिति, उपसमितिका बैठकहरुको छुट्टाछुट्टै कारवाही किताब,

(ग) नगदी बही,

(घ) सहकारी संस्थाले अन्य कुनै व्यक्ति वा संस्था वा संघ वा निकायसँग कुनै कारोवार गरेको भए त्यस्तो कारोबार देखाउने दर्ता किताब,

(ङ) शेयर दर्ता किताब,

(च) मालसामानको मौज्दात (स्टक) दर्ता किताब,

(छ) ऋण लेनदेन दर्ता किताब,

(ज) बेरुजु एवं सम्परीक्षण खाता,

(झ) आम्दानी, खर्च, सम्पत्ति र दायित्व सम्बन्धी अलग-अलग खाता तथा सहायक खाताहरु,

(ञ) हिसाव परीक्षा सूची, आय विवरण, स्थिति विवरणपत्र र नगद प्रवाह विवरण,

(ट) समय-समयमा रजिष्ट्रारले तोकिदिएको अन्य अभिलेख एवं खाताहरु ।

(२) सहकारी संस्थाले आफ्नो संस्थागत तथा व्यवासायिक कारोवारको विवरण सहकारी व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा समेत प्रविष्ट गर्नुपर्नेछ ।

तर यसमा लेखिएको कुनै कुराले सदस्यको ब्यक्तिगत बचत लगायतका प्रचलित कानून बमोजिम गोप्य रहने सूचना अलग्गै संरक्षण गर्न बाधा पुर्‍याएको मानिनेछैन ।

(३) सहकारी संस्थाले आधारभूत अभिलेख तथा हिसाब किताबको पृष्ठसुरक्षा (ब्याकअप) को व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

१८. विवरण उपलब्ध गराउनु पर्ने : (१) सहकारी संस्थाले ऐनको दफा ५१ को उपदफा (१) बमोजिमका विवरणहरु मध्ये कारोबारको चौमासिक विवरण चौमासिक अवधि ब्यतित भएको पन्ध्र दिन भित्र अन्य विवरण आर्थिक बर्ष समाप्त भएको छ महिना भित्र रजिष्ट्रार समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) रजिष्ट्रारले समय समयमा तोकिदिएका अन्य विवरण रजिष्ट्रारले तोकेको समय सिमा भित्र उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-५
ऋण असुली तथा बाँकी बक्यौता

१९. ऋण तथा बाँकी बक्यौता असुली : (१) ऐनको दफा ५७ बमोजिम सहकारी संस्थाको ऋण र दफा ६१ बमोजिम सहकारी संस्थाको बाँकी बक्यौता असुलउपर गर्नुपर्ने व्यक्तिको जायजेथा लिलाम बिक्रि गरी असुल उपर गर्दा सम्बन्धित सहकारी संस्थाको कार्यविधि अपनाउनुपर्नेछ :-

(क) बाँकी बक्यौता तिर्नु, बुझाउनुपर्ने ठहर भएको व्यक्तिको नाममाा बाटोको म्याद बाहेक पैंतीस दिनभित्र तिर्नु, बुझाउनुपर्ने रकम तिर्न, बुझाउन वा रकम तिरी, बुझाइसकेको भए त्यसको प्रमाण पेश गर्न आउनु भनी म्याद जारी गरी पठाउने,

(ख) खण्ड (क) बमोजिम म्याद जारी गरिएको म्यादभित्र तिर्नु बुझाउनुपर्ने रकम तिर्न , बुझाउन नआएमा वा तिरी, बुझाइसकेको प्रमाण पेश नगरेमा निजको नाममा लिलाम बिक्री गर्ने सूचना प्रकाशन गर्ने,

(ग) धितो राखेको घर, जग्गा, जमिन मालपोत कार्यालयबाट रोक्का नगराइएको भएमा रोक्का गर्न लगाई त्यसको प्रमाण राख्ने,

(घ) धितो राखेको चलअचल सम्पत्तिको लिलाम बिक्री गर्दा धितोको विवरण, निजले बुझाउनुपर्ने सावाँ, ब्यवाज र हर्जानाकाो रकमसमेत उल्लेख गरी चल सम्पत्ति भए पन्ध्र दिन र अचल सम्पत्ति भए पैंतिस दिनको म्याद दिई उक्त म्याद भित्र तिर्नु बुझाउनुपर्ने रकम नबुझाएमा धितो लिलाम बिक्री गरी सावाँ, ब्याज र हर्जानाको रकम असुल उपर गरिने बोकाो सूचना सम्बन्धित ब्यक्तिलाई बुझाई संस्थाको कार्यालय, स्थानीय तहको सम्बन्धित वडा कार्यालय र सार्वजनिक स्थानमा टाँस्नुका साथै स्थानीय वा राष्ट्रियस्तरको कुनै एक दैनिक पत्रिकामा सूचना प्रकाशन गर्ने,

तर, सम्बन्धित ब्यक्तिलाई सूचना बुझाउन नसकिएको वा निज फेला नपरेको खण्डमा दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित सूचना बमोजिम लिलाम बिक्रीको प्रक्रिया अगाडी बढाउन बाधा पर्नेछैन ।

(ङ) धितो लिलाम बिक्री गर्दा कार्यालय खुल्ने समयदेखि सुरु गरी बन्द हुने समयभन्दा एक घण्टा अगाडि समाप्त गर्नुपर्ने,

तर लिलाम बिक्री हुने भनी तोकिएको दिन बिदा पर्न गएमा त्यसको भोलिपल्ट सोही स्थान र समयमा लिलाम बिक्री गर्नुपर्नेछ ।

(च) धितो लिलाम बिक्री गर्दा लिलाम गरिने चलअचल सम्पत्ति रहेको सम्बन्धित वडाको प्रतिनिधि, मालपोत कार्यालय वा स्थानीय तहको मालपोत विषय हेर्ने कर्मचारी, सम्बन्धित विषयका प्राविधिक, सम्बन्धित संस्थाको ब्यवस्थापक सहितको समितिले चलनचल्तीको मोल कायम गरी सोही रकमबाट डाँक बढाबढ गरी सुरु गर्नुपर्छ तथा डाँक बोल्न उपस्थित भई डाँक बढाबढ गर्ने ब्यक्तिहरुमध्ये सबैभन्दा बढी डाँक बोल्ने ब्यक्तिको नाममा लिलाम बिक्री स्वीकृत गर्ने,

तर सञ्चालक समितिका पदाधिकारी, लेखा सुपरिवेक्षण समितिका पदाधिकारी, उपसमितिका पदाधिकारी, संस्थामा कार्यरत कर्मचारी र निजका नजिकका नातेदारले डाँक बढाबढमा भाग लिन पाउनेछैन ।

(छ) डाँक बोल्न सुरु गरी बढाबढ गर्नेले डाँक अंक बोलेपछि संस्थाकाो विनियम वा आन्तरिक कार्यविधिमा तोकिएको ढाँचाको फाराममा निजले बोलेको अंक स्पष्ट खोली निजको सहीछाप गराउने ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम लिलाम बिक्री गर्दा जिल्ला प्रशासन कार्यालय वा लिलाम बिक्री हुने ठाउँ नजिक कुने सरकारी कार्यालय भए सो कार्यालय र स्थानीय तहको वडा कार्यालयका प्रतिनिधिलाई साक्षी राखी मुचुल्का गराउनुपर्नेछ ।

(३) लिखित रुपमा अनुरोध गर्दा समेत उपनियम (२) बमोजिमको कुनै कार्यालयको प्रतिनिधि उपस्थित नभएमा उपस्थित प्रतिनिधि र स्थानीय तहको वडा कार्यालयका प्रतिनिधिलाई साक्षी राखी लिलाम बिक्री गर्नुपर्नेछ ।

(४) जुन ब्यक्तिको चलअचल सम्पत्ति लिलाम बिक्री गरिने हो सो ब्यक्तिलाई लिलाम बिक्री हुने समय र ठाँउ तोकी उपस्थित हुने सूचना पठाउनुपर्नेछ ।

तर त्यसरी लिलाम बिक्री हुने दिन सरोकारवाला ब्यक्ति उपस्थित नभएमा पनि

लिलाम बिक्री गर्न बाधा पुगेको मानिनेछैन ।

परिच्छेद-६
एकीकरण तथा विभाजन

२०. सहकारी संस्थाको एकीकरण : (१) ऐनको दफा ६५ बमोजिम दुई वा दुईभन्दा बढी संस्थाहरु एकीकरण गर्दा देहायका शर्त बन्देजहरु पूरा भएको हुनुपर्नेछ :-

(क) कार्यक्षेत्र एक अर्कासँग खप्टिएको वा जोडिएको हुनुपर्ने,

(ख) एकै विषय वा व्रकृतिका संस्था हुनुपर्ने वा फरक विषय वा प्रकृतिका भए तापनि मूलतः एकै विषयमा प्रतिस्पर्धा भएको हुनुपर्ने,

(ग) सदस्यको प्रत्यक्ष सहभागिता एबं लोकतान्त्रिक नियन्त्रण कायम रहनुपर्ने ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम एकीकरण गर्दा साधारणतया मौजुदा संस्थाको कार्यक्षेत्रको आधारमा स्थानीय तहको वडा, स्थानीय तह, वा जिल्लाको क्षेत्रभित्र पर्नेगरी गर्नु पर्नेछ ।

तर ललितपुर महानगरमालिका कार्यक्षेत्र भित्रको मात्र संस्थालाई एकीकरणको स्वीकृती दिइने छ भने संघ वा प्रदेश कार्यक्षेत्र हुनेको लागि संघीय वा प्रादेशीक कानून बमोजिम हुनेछ ।

(३) महिलामात्र सदस्य रहने संस्था महिलामात्र सदस्य रहने संस्थामा एकीकरण गर्न प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।

तर विशेष रुपमा पिछडिएका समुदायमा स्थापित संस्थाको सांगठनिक गतिशीलतामा असर पर्ने गरी एकीकरण गरिने छैन ।

(४) संघहरुको एकीकरण गर्दा विषयगत कार्य मिल्नेगरी गर्नु पर्नेछ ।

२१. एकीकरण सम्बन्धी अन्य व्यवस्थाः (१) एकीकरणका अन्य शर्त, आधार र प्रक्रिया देहाय बमोजिम हुनेछन् :-

(क) कुन-कुन संस्थाबीच एकीकरण हुने हो तत् तत् संस्थाको साधारण सभाबाट एकीकरण गर्ने निर्णय भएको हुनुपर्ने,

(ख) एकिकृत संस्थाको नाम एकिकृत हुने संस्थाहरुमध्ये कुन संस्थाको राख्ने हो वा नयाँ नाम के राख्ने हो सो उल्लेख गर्ने,

(ग) संस्थाको कार्यालय रहने स्थान उल्लेख गर्ने,

(घ) एकिकृत संस्थाको कार्यक्षेत्र कति रहने हो सो को एकिन गर्ने,

(ङ) कुन संस्थाको विनियम स्वीकार गर्ने हो वा नयाँ विनियम तर्जुमा वा संशोधन गर्ने हो उल्लेख गर्ने,

(च) शेयर पुँजीको रकम, विनियममा व्यवस्था भएका कोषहरुमा रहेको रकम एकिकृत संस्थामा के कति समावेश गर्ने र सोको उपयोग गर्ने तरिका,

(छ) एकिकृत हुने संस्थाहरुको सम्पत्ति र दायित्वको व्यवस्थापन सम्बन्धी विषय ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको उल्लिखित आधार र प्रक्रिया पुरा गरी एकिकृत हुने संस्थाहरुको संयुक्त साधारण सभाबाट देहायका विवरणहरु परित गर्नु पर्नेछ :-

(क) अनुसूची-११ ब्मोजिमको ढाँचामा प्रस्तु गरिएको शर्त तथा कार्यविधि सम्बन्धी विवरण,

(ख) एकिकृत हुने संस्थाहरुको अघिल्लो दिनसम्मको वासलात,

(ग) एकीकरण सम्बन्धी कार्यका लागि अधिकार प्रत्यायोजन गरी प्रतिनिधि तोक्ने कार्य,

(घ) विवाद समाधान उपसमिति गठन गर्ने,

(ङ) एकिकृत संघ/संस्थाहरुको सम्पत्ति प्रचलित कानुन बमोजिम नामसारी गर्ने सम्बन्धी विषय,

(च) एकिकृत संघ/संस्थाहरुको ऋण, लगानी, ऋण असुली र भुक्तानी बचत तथा ऋणको ब्याजदर, सदस्यताको क्रमसंख्या, शेयर प्रमाणपत्र लिनेदिने, कर्मचारी व्यवस्थापन, कारोबार स्थगन जस्ता विषयहरुमा छुट्टै व्यवस्था गर्नुपर्ने भए सो समेतको निर्णय गर्नुपर्ने ।

(३) यस नियम बमोजिम एकीकरण हुने संस्थाले उपनियम (१) र (२) को प्रक्रिया पुरा गरिसकेपछि स्वीकृतिका लागि रजिष्ट्रार समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम पेश गर्दा देहायका कागजातहरु संलग्न गर्नुपर्नेछ :-

(क) अनुसूची - १२ बमोजिमको ढाँचामा प्रस्तुत गरिएको संयुक्त निवेदन,

(ख) अनुसूची-११ बमोजोमको ढाँचामा प्रस्तुत गरिएको शर्त तथा कार्यविधि सम्बन्धी विवरण,

(ग) एकीकरण हुने संस्थाहरुको साधारण सभाबाट भएका निर्णयहरुको प्रमाणित प्रतिलिपि,

(घ) संयुक्त साधारण सभाको निर्णयको प्रमाणित प्रतिलिपि,

(ङ) एकीकृत हुने संस्थाहरुको पछिल्लो आर्थिक बर्षको लेखा परिक्षणको प्रतिवेदन,

(च) अधिकार प्रयायोजनको पत्र,

(छ) तदर्थ सञ्चालक समितिको नाम, थर र ठेगाना सहितको विवरण र नागरिकताको प्रतिलिपि,

(ज) एकीकरण हुने संस्थाको छुट्टाछुट्टै र संयुक्त वासलात ।

(५) संघ/संस्था एक आपसमा एकीकरण गर्दा आवश्यकता अनुसार देहाय बमोजिमको सुविधा प्रदान गर्न सकिनेछ :-

(क) एकिकृत हुने संस्थाहरुको साविकमा स्वीकृति पाइ कारोबार गरिरहेको कार्यक्षेत्र जोडिएको भएमा सोही कार्यक्षेत्रका अतिरिक्त व्यवसायिक आवश्यकताका आधारमा थप कार्यक्षेत्र समेत प्रदान गर्न सकिनेछ ,

(ख) एककिरण गर्दा ठूलो कार्यक्षेत्र रहेको अवस्था भए उपयुक्त स्थानमा सदस्यता सेवा केन्द्र खोल्न दिइनेछ ।

२२. सहकारी संस्थाको विभाजन : (१) ऐनको दफा ६५ बमोजिम सहकारी संस्थाको विभाजन गरी दुई वा दुईभन्दा बढी संस्थाहरु कायम गर्दा देहायका शर्तहरु पूरा भएको हुनुपर्नेछ :-

(क) बचत तथा ऋणको मुख्य कारोवार भएको सहकारी संस्थाको हकमा सो को कार्यक्षेत्र एक वडा भन्दा बढी भएको,

(ख) विभाजन गर्दा संस्थाहरुको कार्य स्ञ्चालनमा सदस्यहरुको सक्रिय सहभागिता तथा लोकतान्त्रिक नियन्त्रण कायम रहेने अवस्था भएको हुनुपर्ने ।

(२) सहकारी संस्था विभाजन गर्दा मोजुदा कारोबारको प्रकृति अनुसार विषयगत वर्गीकरण मिल्ने गरी फरक-फरक वडा कार्यक्षेत्र कायम राखी विभाजन गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद-७

<u>लिक्विडेशन सम्बन्धी व्यवस्था</u>

२३. <u>लिक्विडेटर नियुक्ति</u> : (१) ऐनको दफा ६७ को उपदफा (२) बमोजिम पचास लाख रुपैयाँसम्मको सम्पत्ति भएको संस्थाको हकमा रजिष्ट्रारले आफू मातहतको अधिकृत कर्मचारीलाई लिक्विडेटर नियुक्त गर्नसक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) मा उल्लिखित परिमाणभन्दा बढी सम्पत्ति भएको सहकारी संस्थाको हकमा रजिष्ट्रारले सार्वजनिक रुपमाा सूचना प्रकाशन गरी प्रचलित कानुन बमोजिम योग्यता पुगेको व्यक्तिलाई लिक्विडेटर नियुक्त गर्न सक्नेछ ।

(३) उपनियम (१) र (२) बमोजिम नियुक्त लिक्विडेटरलाई रजिष्ट्रारले लिक्विडेशन सम्बन्धी कार्यमा आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

२४. <u>लिक्विडेटरको काम, कर्तब्य र अधिकार</u>: (१) ऐनको दफा ६६ बमोजिम दर्ता खारेज भएको सहकारी संस्थाको लिक्विडेटरको काम, कर्तब्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ : -

(क) विघटन भएका सहकारी संस्थाबाट असुल हुन बाँकी रहेको रकम चुक्ता गर्नका लागि सो सहकारी संस्थाका हालवाला वा साबिकवाला सदस्यहरु वा मृत सदस्यहरुको जायजेथाबाट बाँकी रकम नियम १८ बमोजिम असुल उपर गर्ने,

(ख) विघटन भएका सहकारी संस्थासँग कुने साहुको कुनै रकम बाँकी लागिराखेको रहेको रहेछ र सो संस्थाकै हिसावकिताबमा चढाइएको रहेनछ भने त्यस्ता साहुलाई यो यति म्यादभित्र सो रकमको दाबा गर्न आउनु भनी वा सो बाँकी लागेको प्रमाणित नभएसम्म त्यति रकम वितरण नगरियोस् भनी दाबी गर्न आउनु भनी सूचना जारी गर्ने,

(ग) साहुहरुमध्ये कसलाई प्राथमिकता दिने भन्ने प्रश्न उठेमा त्यसको निर्णय गर्ने,

(घ) सहकारी संस्था विघटन गर्ने सिलसिलाका सहकारी संस्थाको जायजेथा जम्मा गर्ने र वितरण गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन दिने,

(ङ) सहकारी संस्थाले गरेको वा सहकारी संस्थाकाे विरुद्धमा गरिएको दाबीको सम्बन्धमा दुबै पक्षबीचमा मिलापत्र गराउने,

(च) विघटनका लागि आवश्यक देखेमा सदस्यहरुको बैठक बोलाउने,

(छ) सहकारी संस्थाको सम्पत्ति र दायित्व एकिन गर्ने,

(झ) सहकारी संस्थाको सम्पत्ति बेचविखन गर्ने,

(ञ) सरोकारवालाहरुसँग समेतको परामर्शमा सहकारी संस्थाको जायजेथा वितरण गर्ने योजना तयार गरी त्यसको वितरण गर्ने ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको अधिकारको प्रयोग गर्दा लिक्विडेटरले आवश्यक सम्झेमा सहकारी संस्थाको गठन, काम, कर्तब्य, सम्पत्ति वा अन्य कुराको सम्बन्धमा आवश्यक जानकारी प्राप्त गर्न सम्बन्धित सारोकारवाला र संस्था वा संघको कुनै कर्मचारीलाई आफू समक्ष उपस्थित गराई सोधपुछ गर्न सक्नेछ ।

२५. <u>लिक्विडेशन नियन्त्रण गर्ने रजिष्ट्रारको अधिकार</u> : नियम २४ बमोजिमको अधिकाार प्रयोग गरी लिक्विडेटरले गरेको कामलाई रजिष्ट्रारले दोहोऱ्याई हेरी देहाय बमोजिम गर्न सक्नेछ :-

(क) निर्देशन विपरीत लिक्विडेटरले जारी गरेको आदेश खारेज गर्न, बदल्न वा आवश्यक्ताअनुसार अर्को आदेश जारी गर्न,

(ख) संस्था वा संघको खाताबही, कागजात, लिखत र जायजेथाहरु पेस गराउन,

(ग) नियम २४ बमोजिम लिक्विडेटरको अधिकाारमाा आफूलाई उपयुक्त लागेको हद-बदेज तोकिदिन,

(घ) लिक्विडेटरले जाँचेको हिसाबकिताबको प्रतिवेदन लिन,

(ङ) नियम २४ को खण्ड (ङ) बमोजिम मिलापत्र गराउने र खण्ड (ञ) बमोजिम जायजेथा वितरण गर्ने सम्बन्धमा सामान्य सिद्धान्त निर्धारण गरिदिन,

(च) लिक्विडेटरले पाउने पारिश्रमिक एवं भत्ताको निमित्त आवश्यक निर्देशन दिन,

(छ) लिक्विडेटरलाई पदबाट हटाई अर्को नियुक्त गर्न ।

२६. दायित्व भुक्तानी (१) ऐनको दफा ६६ अन्तर्गत दर्ता खारेज वा विघटन भएको सहकारी संस्थाको कोषबाट देहाय बोमोजिमको प्राथमिकताक्रम अनुसार देहायको कार्यका लागि खर्च गर्न सकिन्छ :-

(क) विघटनको कामको निमित्त भएका खर्चहरु फछ्र्यौट गर्न,

(ख) सदस्यलाई बचतको रकम भुक्तानी गर्न,

(ग) कर्मचारीको तलब भत्ता दिन,

(घ) ऋण भुक्तानी गर्न,

(ङ) अन्य भुक्तानी दिनुपर्ने रकमहरु दिन,

(च) शेयर पूँजी फिर्ता दिन,

(छ) लाभांश नबाँडिएको समयजतिको हकमा लाभांश वितरण गर्न ।

(२) कुनै सहकारी संस्थाको विघटनको काम समाप्त भइसकेपछि पनि सो संस्थाको कुनै साहुले पाउनुपर्ने रकम लिन नआएमा विघटनको काम समाप्त भएको मितिले तीन महिनाभित्र उक्त संस्थाको कोष उपर त्यस्तो साहुले आफूले पाउनुपर्ने रकमको लागि दावी गरिसक्नुपर्नेछ । सो म्याद नाघेपछि परेको दावी उपर कुनै कारवाही हुनेछैन ।

२७. लिक्विडेशनपछिको सम्पत्तिको उपयोग : (१) ऐनको दफा ६८ बमोजिम सहकाारी संस्थाको लिक्विडेशन पश्चात् नियम २६ बमोजिम सबै दायित्व भुक्तान गरी बाँकी रहेको सम्पत्ति रजिष्ट्रारको निर्देशन बमोजिम देहायको प्राथमिकताक्रम अनुसार हस्तान्तरण गर्न सकिनेछ :-

(क) विघटित सहकारी संस्थाको कार्यक्षेत्रमा सेवा पुऱ्याउन सक्ने नजिकको सोही प्रकृतिको अन्य कुनै सहकारी संस्था,

(ख) विघटित सहकारी संस्था सदस्य भएको सोही प्रकृतिको माथिल्लो संघ ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पनि महानगरपालिकाको सिफारिसमा नियम २६ को उपनियम (१) अनुसारको खर्च गरिसकेपछि बाँकी रहन आएको सहकारी संस्थाको कोषको रकम सहकारी आन्दोलनलाई योगदान पुऱ्याउने अन्य कुनै निकायलाई हस्तान्तरण गर्न वा स्थानीय सामुदायिक शिक्षा वा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित वा महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिकलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने स्थानीय सामुदायिक विकासको प्रयोजनका लागि हस्तान्तण गर्नसक्नेछ ।

परिच्छेद-८
विविध

२८. रजिष्ट्रारको काम, कर्तब्य र अधिकार : (१) एनमा उल्लिखित काम, कर्तब्य र अधिकारको अतिरिक्त रजिष्ट्रारको काम, कर्तब्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) सहकारी संस्था वा संघ दर्ता गर्नका लागि परेको दरखास्तउपर आवश्यक जाँचबुझ गरी दर्ता गर्ने र दर्ताको प्रमाणपत्र दिने,

(ख) ऐन र यस नियमावलीको अधीनमा रही सहकारी संस्थाले आफ्नो कार्य सञ्चालन गर्न बनाएको विनियम स्वीकृत गर्ने,

(ग) ऐन र यस नियमावलीको अधिनमा रही सहकारी संस्थाको एकीकरण, विभाजन तथा कार्यक्षेत्र पुनः निर्धारण सम्बन्धी कार्य गर्ने,

(घ) नियमितरुपमा सहकारी संस्थाको निरीक्षण तथा हिसाबकिताब जाँच गर्नुका साथै स्थापित सूचना प्रतिवेदन प्रणलीका आधारमा सहकारी संस्थाहरुको निरन्तर अनुगमन गरी आवश्यक निर्देशन दिने,

(ङ) सहकारी संथाहरुको लेखापरीक्षणको नियमित अनुगमन गरी निर्धारित अवधिभित्र लेखापरीक्षण नगराउने सहकारी संस्थाहरुको लेखापरीक्षण गराउन सक्नेछ,

(च) विपन्न ग्रामीण महिला, अपांगता भएका ब्यक्ति, मुक्त कमैया, मुक्त हलिाया, भूमीहीन कृषक, बेरोजगार श्रमिक र दलित तथा अल्पसंख्यक जनजाति समेतका सीमान्तकृत समूहको सहकारी खेतीपाती वा सदस्यको श्रम वा सीपमा आधारित स्व-रोजगारीका उद्योगधन्धा प्रबर्द्धन गर्न योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी स्वीकृत भएबमोजिम कार्यान्वयन गर्ने,

(छ) सहकारी ब्यवसाय, कृषि उपजको मूल्य शृङ्खला विकास एवं तत्सम्बन्धी अन्तरसहकारी कारोवारका आयोजनाहरुलाई सहयोग पुऱ्याउने,

(ज) सहकारी शिक्षा तथा तालिम क्रियाकलापहरुको तर्जुमा, सञ्चालन तथा विस्तारका कार्यहरुको समन्वय गर्ने,

(झ) सहकारी संस्थाहरुको विकास, सहकारी सिद्धान्त, मूल्य मान्यताहरुको प्रचलन तथा सहकारी संस्थाहरुमा सुशासन कायम गराउनका लागि आवश्यक निर्देशन गर्ने,

(ञ) ऐन, यस नियमावली अन्तर्गत बनेका निर्देशिका, मापदण्ड, कार्यविधि तथा विनियम बमोजिम कार्य नगर्ने सहकारी संस्थाहरुलाई ऐनमा भएको ब्यवस्था बमोजिम जरिवाना तथा अन्य कारबाही गर्ने,

(ट) आर्थिक बर्ष समाप्त भएको तीन महिनाभित्र सहकारी संस्थाको बार्षिक निरीक्षण प्रतिवेदन महानगरपालिकामा पेश गर्ने,

(ठ) निष्कृय अवस्थामा रहेका सहकारी संस्थाहरुलाई सकृय बनाउन आवश्यक कार्य गर्ने,

(ड) सहकारी संस्थाको सेवा केन्द्र, संकलन केन्द्र तथा बिक्री केन्द्र सञ्चालनको अनुमति दिने,

(ढ) प्रचलित कानुन बमोजिम सहकारीहरुले प्राप्त गर्ने छुट सुविधा, सहुलियत उपलब्ध गराउन आवश्यक जाँचबुझ गरी सिफारीस गर्ने,

(ण) ऐन, यस नियमावली र अन्तर्गत बनेका निर्देशिका, मापदण्ड, कार्यविधि तथा

महानगरपालिका बाट प्राप्त निर्देशन बमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्ने,

(२) रजिष्ट्रारले ऐन तथा यस नियम बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारहरु मध्ये केही अधिकार आवश्यकता अनुसार आफू मातहतका अधिकृतलाई प्रत्योजन गर्न सक्नेछ ।

२९. बार्षिक प्रतिवेदनमा समाबेश हुनुपर्ने विवरण: ऐनको दफा ७४ मा उल्लिखित विवरणको अतिरिक्त रजिष्ट्रारले पेश गर्ने बार्षिक निरीक्षण प्रतिवेदनमा समाबेश हुनुपर्ने अन्य विषयहरु महानगरपालिकाले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

३०. ऋण लगानी सम्बन्धी व्यवस्था: (१) संस्थाले सदस्यहरुलाई दुई लाख रुपैया भन्दा बढी ऋण प्रदान गर्दा जमानत वा सुरक्षण लिएर मात्र ऋण प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम ऋण प्रदान गर्दा एकै व्यक्तिलाई संस्थाको तत्काल कायम रहेको कुल पूँजीकोषको बीस प्रतिशतभन्दा बढी नहुने गरी प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

३१. प्रतिनिधि पठाउन सकिने: (१) ऐनको दफा ९१ बमोजिम संघको साधारण सभामा प्रतिनिधि पठाउँदा संघको विनियममा व्यवस्था भएबमोजिम सदस्य संस्थाको सदस्य संख्याको अनुपातको आधारमा बढीमा पाँच जनासम्म पठाउन सकिनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम सम्बन्धित संस्थाले प्रतिनिधि पठाउँदा मताधिकार प्रयोग गर्ने प्रतिनिधि तोकी पठाउनु पर्नेछ ।

३२. अन्तर सहकरी कारोवार: (१) ऐनको दाफा ९६ बमोजिम अन्तर सहकारी कारोवार गर्दा संलग्न संस्थाहरुको विनियममा निर्धारित सदस्यहरुको आवश्यकताको आधारमा लिएको हुनुपर्नेछ ।

(२) संघले सदस्यस्तरका स्थानीय उत्पादनको मूल्य शृङ्खला विकाससँग सम्बन्धित अन्तर सहकारी कारोवारलाई बढवा दिने गरी संयोजन गर्न सक्नेछ ।

(३) अन्तर सहकारी कारोबारमा संलग्न विभिन्न संस्थाहरुले आफ्ना सदस्यहरुबाट उत्पादित उपज अग्रणी संस्था (लिड को-अपरेटिभ) को अवधारणबाट कुनै एक संस्था माार्फत संकलन, प्रशोधन एवं बजारीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाउने गरी एकीकृत योजना सञ्चालन गर्न सक्नेछन् ।

(४) सहकारी संस्थाले विनियममा व्यवस्था गरी विद्युतीय प्रणली मापर्फत् आफ्ना सदस्यले नेपाल भरको कुनै सहकारी संस्थाबाट आफ्नो खातामा रकम जम्मा गर्न र झिक्न सक्ने गरी अन्तर सहकारी कारोवार गर्न सक्नेछ ।

३३. सदस्य सेवा केन्द्र वा सम्पर्क कार्यालय खोल्ने सम्बन्धमा : (१) कुने सहकारी संस्थाले आफ्ना सदस्यहरुलाई सहज रुपमा सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले सदस्य सेवा केन्द्र वा सम्पर्क कार्यालय स्थापना गरी सञ्चालन गर्न रजिष्ट्रारबाट अनुमति लिनुपर्ने छ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम अनुमति लिंदा देहाय बमोजिमक प्रक्रिया पुरा गर्नु पर्नेछ :

(क) साधारण सभाबाट स्थान सहित स्पष्ट निर्णय भएको हुनुपर्ने,

(ख) संथाको कुल सदस्य संख्याको पहिलो एक हजार पछिको प्रत्येक हजारमा एकवटाका दरले सेवा केन्द्र वा सम्पर्क कार्यालय खोल्न सकिनेछ,

(ग) शेयर पुँजि कम्तिमा एक करोड पचास लाख हुनुपर्नेछ,

(घ) पछिल्लो आ.व. को ले.प. प्रतिवेदनमा संस्था नाफामा देखिएको हुनुपर्नेछ,

(ङ) प्राथमिक पुँजिकोष र वचतको अनुपात १:१५ हुनुपर्ने,

(च) साधारण सभा सञ्चालक र लेखा समितिको निर्वाचन नियमित भएको हुनुपर्ने,

(छ) सदस्य शसक्तिकरणमा सहयोग पुग्ने अवस्था भएको हुनुपर्ने ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम प्रक्रिया पुरा गरी उपनियम (१) बमोजिमके अनुपमति लिन देहाय बोजिम कागजातहरु पेश गर्नु पर्नेछ :

(क) अनुमति माग गरिएको संस्थाको पत्र,

(ख) साधारण सभाको प्रमाणित निर्णय प्रतिलिपि,

(ग) संस्था दर्ता प्रमाणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपी,

(घ) विनियमको प्रतिलिपी,

(ङ) पछिल्लो आ.व. को ले.प. प्रतिवेदनको प्रतिलिपी,

(च) कर चुक्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपी,

(छ) सञ्चालक समितिका पदाधिकारीको नाम, ठेगाना र सम्पर्क नम्बर खुलेको विवरण,

(ज) सेवा केन्द्र रहने स्थानको नक्साङ्कन,

(झ) सञ्चालन हुने सेवा केन्द्र वा सम्पर्क कार्यालयबाट सेवा प्राप्त गर्ने सदस्यको माग निवेदन र निजहरुको शेयर प्रमाणपत्र र नागरिकताको छाँयाप्रति,

(ञ) सम्बन्धित वडाको सहमति पत्र,

(ट) सम्बन्धित जिल्ला संघको सिफारिस पत्र ।

(४) संघले सदस्य सेवा केन्द्र वा सम्पर्क कार्यालयको अनुमतिका लागि उपनियम (२) को खण्ड (क), (घ, (च) र (छ) को प्रक्रिया पुरा गरी उपनियम (३) को खण्ड (क),(ख),(ग),(घ),(ङ),(च) र(छ) मा उल्लिखित कागजातहरु पेश गर्नु पर्ने छ ।

३४. <u>विवाद निरुपण समितिको गठन</u> : (१) सहकारी संस्थाका बीच कुनै विवाद उपन्न भएमा सो विवाद निरुपणका लागि विवाद निरुपण समिति गठन देहाय बमोजिम हुनेछ :

(क) रजिष्ट्रारले तोकेको ब्यक्ति - संयोजक

(ख) जिल्ला सहकारी बोर्डको प्रतिनिधि - सदस्य

(ग) विषयगत जिल्ला सहकारी संघको प्रतिनिधि -सदस्य

(२) उपनियम (१) बमोजिमको समितिले विवादसँग सम्बन्धित सहकारी संस्थाका एक-एक प्रतिनिधिहरुलाई बैठकमा आमन्त्रित गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिमको समितिले आफ्नो कार्यविधि आफै तय गर्न सक्नेछ ।

३५. <u>मुद्दाको प्रतिरक्ष सम्बन्धी ब्यवस्था</u> : ऐनको परिच्छेद १७ बमोजिम समस्याग्रस्त संस्था वा संघको सम्बन्धमा ब्यवस्थापन समितिले गरेको निर्णय वा काम कारवाहीको विषयमा कुनै अदालत वा अर्धन्यायिक निकायमा मुद्दा वा विवाद परेमा सोको प्रतिरक्षा मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट खटिएको सरकारी वकीलबाट हुनेछ ।

३६. <u>जानकारी दिनुपर्ने</u> : यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि महानगरपालिकाको नियमन क्षेत्राधिकार अन्तर्गत रहेको सहकारी संस्थाले अनुमति लिई सेवा वा सम्पर्क कार्यालय वा संकलन केन्द्र वा अन्य माध्यमबाट सेवा सञ्चालन गर्दा सम्बन्धित वडा कार्यालयमा जानकारी दिनु पर्नेछ ।

३७. <u>मापदण्ड, निर्देशिका वा कार्यविधि विनियमावली बनाउन सक्ने</u> : यस नियमको अधिनमा रही महानगरपालिकाले आवश्यकता अनुसार मापदण्ड, निर्देशिका र कार्यविधि बनाइ लागू गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची १
(नियम ५ को उपनियम (१) खण्ड (क) सँग सम्बन्धित)

संस्था/संघको नाम :-

ठेगाना: :-

क. उद्देश्य :-

१. ....

२. ....

३. ....

ख. कार्यहरु :-

१. ....

२. ....

३. ....

४. ....

५. ....

६. ....

ग. आगामी तीन बर्षपछिको अवस्था प्रक्षेपण

१. सदस्यता विस्तार लक्ष्य

विवरण	पहिलो बर्ष	दोस्रो बर्ष	तेस्रो बर्ष	कैफियत
• सदस्य संख्या				
- महिला				
- पुरुष				
- जम्मा				
• जम्मा सदस्यमा दलित				

२. ब्यावसायिक सेवा विस्तार लक्ष्य

विवरण	पहिलो बर्ष	दोस्रो बर्ष	तेस्रो बर्ष	कैफियत
• सदस्य संख्या				
-परिणाम (....)				
-रकम (रु.)				
-लाभान्वित हुने सदस्य (जना)				
• सदस्यलाई बस्तु वा सेवा				

विक्री				
- परिणाम (.....)				
- रकम (रु...)				
- लाभान्वित हुने सदस्य (जना)				
● सदस्यलाई रोजगारीको अवसरको सृजना - प्रत्यक्ष पूर्णकालीन -जना) - अप्रत्यक्ष पूर्णकालीन (बर्षमा २,०८० घण्टा को १ जनाको हिसाबमाा जम्मा जना)				
● सदस्यलाई ऋण सेवा -बार्षिक) - रकम रु. - जना				
● सदस्यलाई बचत सेवा (मौज्दात) - रकम रु. - जना				

३. सहकारी गतिविधि विस्तार लक्ष्य

विवरण	पहिलो बर्ष	दोस्रो बर्ष	तेस्रो बर्ष	कैफियत
● सदस्य शिक्षा (बार्षिक जना)				
● गाउँ/टोल/उपक्षेत्रीय सदस्य बैठकहरु आयोजना (बार्षिक पटक)				
● सामुदायिक विकास योजनाहरु सञ्चालन				

घ. पूँजीको स्रोत र उपयोग

विवरण	पहिलो बर्ष	दोस्रो बर्ष	तेस्रो बर्ष	कैफियत
● आवश्यकता - स्थीर पूँजीतर्फ (घर, जग्गा, कारखाना, उपकरण, फर्निचर आदि) - चालु पूँजीतर्फ (मौजदात मालसामान, उधारो विक्री,				

नगद मौज्दात आदि) - ऋण लगानी तर्फ				
जम्मा				
● स्रोत - शेयर पूँजी - जगेडा कोष - अन्य (......) - सदस्यको बचत (सदस्यलाई ऋण दिन - मात्र)				
जम्मा				

कार्यान्वयन जिम्मेवारी बाँडफाँड

ङ . सञ्चालन समितिको जिम्मेवारी

.

.

.

.

च.. लेखा सुपरिवेक्षण समितिको जिम्मेवारी

.

.

.

.

छ. व्यवस्थापन कर्मचारीहरुको जिम्मेवारी

.

.

.

.

ज. प्रत्येक सदस्यको जिम्मेवारी

.

.

.

.

झ. कार्ययोजनाबाट सदस्यहरुको जीवनमा पर्ने प्रभावका सूचकहरु

ञ. कार्यान्वयन प्रगतिको समीक्षा एवं जवाफदेही स्थापन विधि

अनुसूची- २

(नियम ५ को उपनियम (१) को खण्ड (ख) सँग सम्बन्धित)

शेयर संख्या र शेयर रकमको विवरण फाराम ढाँचा

सि.नं.	बाजेको नाम, थर	बाबुको नाम, थर	पति वा पत्नीको नाम, थर	आवेदकको नाम, थर	जन्म मिति	ठेगाना	पेशा	सदस्यले लिन स्वीकार गरेको शेयर विवरण			सम्पर्क नं.	औठा छाप	फोटो र फोटोमा पर्ने गरी सही छापा
								प्रति शेयर रकम रु.	खरिद शेयर संख्या	शेयरको जम्मा रकम रु.			
१													
२													
३													
४													
५													
६													
७													
८													
९													
१०													
११													
१२													
१३													
१४													
१५													
१६													
१७													

अनुसूची -३

(नियम ५ को उपनियम (१) को खण्ड (घ) सँग सम्बन्धित

<u>भरपाईको ढाँचा</u>

भरपाई दादै प्रस्तावित................ सहकारी संस्था लि. को तदर्थ सञ्चालक समितिका .... श्री...... .... आगे उक्त सहकारी संस्था लि. का सदस्यहरुलको....... प्रारम्भिक भेलाको मिति .... को निर्णय बमोजिम प्रतिशेयर रु. १००।- का दरले...... जनाबाट जम्मा................ कित्ताको हुन आउने जम्मा रकम रु................... (अक्षरुपी रु. ....) मात्र र प्रवेश शुल्क प्रति ब्यक्ति रु... का दरले हुन आउने रु....(अक्षरेपि रु..............) मात्र गरी जम्मा रु. .... (अक्षरेपि रु.......) मात्र सहकारी संस्था दर्ता भएपछि संस्थाकाो नाममा बैंक खाता खोली जम्मा गर्ने कबोल गरी उत्त रकम मैले बुझिलिई यो भर्पाईमा सहीछाप गरी .... कार्यालयमाा पेश गरेको छु । प्राप्त रकम हाल मेरो..................... मा रहेको .... हिसाब नं......... मा जम्माा गरी बैंक भौचर दाखिला गरेको छु । उक्त रकम संस्था दर्ता भई नियमानुसार संस्थाको आफ्नै खाता नखोलेसम्म चलन नगरी सुरक्षित राख्नेछु र संस्थाको बैंक खाता खोलेपछि तत्कालै दाखिला गर्नेछु । फरक परेमा कानून बमोजिम कारबाही भएमाा मेरो मञ्जुरी छ ।

इति सम्बत् २०... साल ....महिना............गते..........रोज शुभम् ।

अनुसूची -४

(नियम ५ को उपनियम (१) को खण्ड (ङ) सँग सम्बन्धित)

त्दर्थ सञ्चालक समितिका सदस्यहरुको विवरण फारामको ढाँचा

सि.नं.	बाजेको नाम, थर	बाबुको नाम, थर	पति वा पत्नीको नाम, थर	सञ्चालकको नाम, थर	पद	ठेगाना	पेसा	निर्वाचित मिति	बहाल रहने अवधि	औठा छाप	फोटो र फोटोमाा पर्ने गरी सहीछाप	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१													
२													
३													
४													
५													
६													
७													

अनुसूची-५

(नियम ५ को उपनियम (१) को खण्ड (च) सँग सम्बन्धित)

स्व-घोषणापत्रको ढाँचा

प्रस्तावित श्री.................................... सहकारी संस्था लि. दर्ता गर्न दरखास्त दिने हामी तपसिल बमोजिमका आवेदकहरुको प्रचलित कानून सम्मत सहकारी संस्था स्थापना गरी आफ्नो आर्थिक-सामाजिक उत्थान गर्ने कार्य कारण बाहेक अन्य कुनै कार्यकारण नभएको र देहायमा उल्लिखित कुराका साथै अन्य कुनै कुराले सहकारी संस्थाको सदस्यता प्राप्त गरी सेवा उपयोग गर्न अयोग्य नभएको स्व-घोषणा गर्दछौं :-

हामी आवेदकहरु कोही पनिः-

- ❖ यही प्रकृतिको अन्य सहकारी संस्थामाा सदस्य छैनौं,
- ❖ बैक, वित्तिय संस्था वा अन्य कुनै सहकारी संस्था/संघ/बैंकको कानून बमोजिम कालो सूचीमा परेका ब्यक्ति होइनौ,
- ❖ यस अघि सहकारी संस्था खोली सदस्यहरुको रकम हिनामिना गरी कारवाहीमा परेका वा फरार रहेका ब्यक्ति होइनौं,
- ❖ सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धी कसुरमा सजाय पाएका ब्यक्ति होइनौ र
- ❖ सहकारी दर्शन, सिद्धान्त, मूल्य, मान्यता र कानून बमोजिम स्वावलम्बन र पारस्परिकताको भावनाबाट आफ्नो बहुआयामिक विकासका लागि यस संस्थाको सञ्चालन गर्न मञ्जुर छौं ।

उपर्युक्त बेहोरा ठीक, साँचो हो । झुट्टा ठहरे कानून बमोजिम सहुँला, बुझाउँला भनी सहीछाप गर्नेः-

सि.नं.	आवेदकको नाम, थर	नागरिकता नं. र लिएको जिल्ला	हालको ठेगाना र सम्पर्क नं.	सहिछाापा
१				
२				
३				
४				

अनुसूची -६

(नियम ५ को उपनियम (१) को खण्ड (छ) सँग सम्बन्धित)

ऋधिकार प्रत्यायोजन पत्रको ढाँचा

मितिः २०......।......।....

श्री रजिष्ट्रारज्यू,

.... ।

विषयः अधिकार प्रत्यायोजन ।

महोदय?

यस प्रस्तावित.......................... सहकारी संस्था/संघ लि. को मिति २०...।.....।..... मा बसेको दोस्रो प्रारम्भिक भेलाले गरेको निर्णयानुसार संस्था दर्ता गर्ने क्रममाा प्रचलित कानून बमोजिम प्रक्रिया पूरा गर्ने सिलसिलामा हाम्रो तर्फबाट विनियममा सामान्य थपघट गरी प्रमाणीकरण लगायतका आवश्यक काम कारवाही गर्न निम्न दस्तखत नमुना भएको तदर्थ सञ्चालक समिति........ श्री................... श्री........................ र श्री...................... समेतलाई अधिकार प्रत्यायोजन गरिएको बेहोरा अनुरोध गर्दछौं । निजहहरुले हाम्रो प्रतिनिधिको रुपमा गरेका सम्पूर्ण कामको जिम्मेवारी लिने गरी हामी मञ्जुर छौं ।

अधिकार प्रत्यायोजन गरिएका ब्यक्तिको -

नाम, थर	ठेगाना	प्द	दस्तखत नमुना
१. श्री........................			
२. श्री......................			
३. श्री......................			

आवेदकको -

सि.नं.	नाम,थर	ठेगाना	सहीछाप
१			
२			
३			
४			
५			

द्रष्टब्यः अधिकार प्रत्यायोजन- पत्रमा आवेदक सबैको विवरण समावेश गर्नुपर्नेछ ।

अनुसूची -७
(नियम ५को उपनियम (१) को खण्ड (ठ) सँग सम्बन्धित)

संघ दर्ताका लागि आवेदन दिने संघ संस्थाहरुको विवरण

सि. नं.	आवेदक संघ/संस्थाको नाम	दर्ता नं. र मिति	ठेगाना	विषयगत वर्गीकरण	कार्यक्षेत्र	सदस्य संख्या	शेयर पूँजी	जगेडा कोष	खरिद गर्ने शेयरको विवरण			आधिकरीक प्रतिनिधि को नाम थर	सहीछापा	कैफियत
									प्रति शेयर रकम रु.	खरिद शेयर संख्या	शेयर को जम्मा रकम रु.			

अनुसूची-८

(नियम ५ को उपनियम (२) को खण्ड (क) सँग सम्बन्धित)

विशिष्टीकृत संघ दर्ताका लागि आवेदन दिने संस्थाहरुको विवरण

सि.नं.	आवेदक संस्थाको नाम	दर्ता नं. र मिति	ठेगाना	विषयगत वर्गीकरण	कार्यक्षेत्र	सदस्य संख्या	शेयर पूँजी	जगेडा कोष	कारोवारको अवस्था					खरिद गर्ने शेयरको विवरण			सहीछाप
									जम्मा बचत रकम रु.	जम्मा ऋण लगानी रु.	पछिल्लो आ.व.को जम्मा खरिद रु.	पछिल्लो आ.व.को जम्मा बिक्री रु.	पछिल्लो आ.व. को नाफा/घाटा रु.	प्रति शेयर रकम रु.	खरिद शेयर संख्या	शेयरको जम्मा रकम रु.	

अनुसूची ९

(नियम ९ सँग सम्बन्धित)

<u>विनियममा उल्लेख गर्नुपर्ने विषयहरु</u>

प्रस्तावना

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ
२. संस्थाको नाम र ठेगाना
३. परिभाषा
४. उद्देश्य
५. कार्य
६. कार्यक्षेत्र
७. संस्थाको सदस्य
८. सदस्यताको योग्यता
९. सदस्यताका लागि निवेदन र प्राप्ति
१०. सदस्यताको अन्त्य
११. सदस्यको निष्कासन
१२. सदस्यताबाट राजीनामा
१३. पुनः सदस्यता
१४. सदस्यको काम, कर्तब्य र अधिकार
१५. सदस्यता खुला रहने
१६. सदस्यता प्राप्ति पुनः प्राप्ति र राजीनामा स्वैच्छिक हुनुपर्ने
१७. शेयर पूँजी
१८. सदस्य बन्न कम्तीमा एक शेयर खरिद गर्नुपर्ने
१९. थप शेयर खरिद गर्न सक्ने
२०. शेयर फिर्ता वा हस्तान्तरण
२१. प्रबेश शुल्क
२२. कृत्रिम छेकबार नलगाइने
२३. शेयर प्रमाण-पत्र
२४. सदस्यको दायित्व सीमित हुने
२५. प्रारम्भिक साधारण सभा
२६. बार्षिक साधारण सभा
२७. विशेष साधारण सभा
२८. साधारण सभाको बैठक
२९. साधारण सभाको काम, कर्तब्य र अधिकार
३०. साधारणसभाको निर्णय अनिवार्य हुने
३१. सञ्चालक समिति
३२. समितिको काम, कर्तब्य र अधिकार
३३. समितिको बैठक
३४. लेखा सुपरिवेक्षण समिति
३५. उत्तरदायित्व शृङ्खला

३८. अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार
३९. विशेष जिम्मेवारी
४०. कर्मचारीको नियुक्ति तथा सेवाका शर्त
४१. संस्थाको कोष
४२. कोषको सुरक्षा
४३. कोषको उपयोग
४४. जगेडा कोष
४५. संरक्षित पूँजी फिर्ता
४६. लाभांश वितरण नगरिने
४७. जगेडा कोषमा रकम सार्नुपर्ने
४८. बचत संकलन गर्न सक्ने/नसक्ने
४९. बचत संकलन सीमा
५०. ऋण दिन सक्ने
५१. ऋण प्रवाहमा सीमा
५२. ऋण बाहेकको प्रयोजनमा बचतको रकम लगाउन नहुने
५३. साधारण सभाको स्वीकृति लिनुपर्ने
५४. सदस्य केन्द्रीयता
५५. स्वार्थ बाझिने निर्णयमा सहभागितामा प्रतिबन्ध
५६. जाखिम मूल्यांकन
५७. कारोवार नगरिने
५८. कारोवारको लेखा
५९. खाताबही
६०. आन्तरिक हिसाब जाँच
६१. बार्षिक हिसाब जाँच
६२. विद्युतीय प्रणालीको प्रयोग गर्दा जोखिम मूल्यांकन गर्नुपर्ने
६३. अन्य आधारभूत कागजात
६४. एकीकृत सूचना प्रणलीमा आबद्धता
६५. रजिष्ट्रार वा रजिष्ट्रार अधिकारप्राप्त अधिकारी समक्ष प्रतिवेदन
६६. वित्तीय जानकारी एकाइमा प्रतिवेदन
६७. साधारण सभामा जानकारी गराउनुपर्ने
६८. हकवालाको मनोनयन
६९. हक दाबी वा नामसारी
७०. निर्वाचन
७१. शपथ ग्रहण
७२. एकीकरण वा विभाजन
७३. कार्यान्वयन अधिकारी
७४. मध्यस्थता
७५. समानता र समता
७६. विनियम संशोधन

७७.	साधारण सभाले कार्यविधि बनाउन सक्ने

७८.	व्याख्या गर्ने अधिकार

७९.	ऐन, नियमावलीसँग बाझिएकोमा अमान्य हुने ।

अनुसूची-१०

(नियम १७ को उपनियम (१) को खण्ड (क) सँग सम्बन्धित)

सदस्य दर्ता किताब

सि.नं	बाबु/ससुराको नाम	पति/पत्निको नाम	सदस्यको नाम	जन्म मिति	ठेगाना	पेशा	खरिद गरेको शेयर संख्झा	सदस्य भएको मिति	मनोनित हकवालाको नाम	जन्म मिति	ठेगाना	दस्तखत	कैफियत

अनुसूची-११

(नियम २१ को उपनियम (२) को खण्ड (क) सँग सम्बन्धित)

एकीकरणका शर्त तथा कार्यविधि ढाँचा फाराम

क.सं.	बिषय	एकीकरण	एकीकरणको कार्यविधि	कैफियत
१.	नाम	१. .... सहकारी संस्था लि. (दर्ता नं. ... दर्ता गर्ने निकाय...... २. .... सहकारी संस्था लि. (दर्ता नं. ... दर्ता गर्ने निकाय...... उल्लिखित दुबै संघ/संस्थालाई एकीकृत गरी .... सहकारी संस्था लि. कायम गर्ने	दुबै संघ/संस्थाको साधारण सभाबाट पारित गराई................... कार्यालयबाट एकीकरणको स्वीकृति लिई संस्था................ को नामबाट संचालन गर्ने ।	
२	कार्यालय	दुई बटै संस्थाको कार्यालय एउटै बनाउने	.... सहकारी संघ/संस्था लि. संस्थाको कार्यालय भवनबाट कार्य सेवा संचालन गर्ने	
३	कार्यक्षेत्र	दुई वटै संस्थाको कार्यक्षेत्र एकीकृत रुपमा रहने र कार्यक्षेत्रमा आफ्नो सदस्यहरुलाई सेवा प्रदान गर्ने ।	एकिकृत हुने संस्थाको कार्यक्षेत्र................ भरी रहनेछ ।	
४	विनियम	दुई वटै संस्था एकीकृत भएपछि एउटा मात्र संस्थाको विनियम स्वीकृति गरिने ।	.... सहकारी संघ/संस्थाको विनियम....... को स्वीकार गरी सोही विनियम अनुसार कार्य सञ्चालन गर्ने ।	
५.	शेयर रकम	दुई वटै संस्था शेयर रकम एकिकृत गर्ने । यस बर्षको एकिकृत हुन आउने रकम पनि संयुक्त रुपमा समावेश गरिने ।	......लेखापरीक्षण अनुसारको शेयर रकम जम्मा गरि एउटा संस्थामा समावेश गर्ने ।... को शेयर रु....... को शेयर........... रु..... जम्मा रु........	
६.	संस्थाका कोषहरु	दुई बटै सूस्थाको कोषको रकम एकीकृत गरी समावेश गर्ने । वितरण गर्न मिल्ने कोषहरु सदस्यहरुलाई वितरण गर्ने, नमिल्ने कोषहरु इथावत	वितरण गर्न मिल्ने कोषहरु सम्बन्धित संस्थाका सदस्यहरुलाई वितरण गर्ने, कर्मचारीलाई वितरण गर्ने कोष पनि	

		राखि एकीकृत गर्ने । यसरी एकीकृत गरेपछि नियमानुसार कोषको उपयोग गर्ने	वितरण गर्ने बाँकी कोषहरु नियमानुसार उपयोग गर्ने वितरण गर्न मिल्ने कोषहरुको विवरण ....सहकारी संस्था लि. .... सहकारी संस्था लि. कोषहरुको नाम जम्मा: १. शेयर लाभांश. २. संरक्षित पुँजी फिर्ता कोष ३. कर्मचारी बोनस.......... जम्मा: एकीकृत गरी कोषमा राख्ने कोषहरु: १. जगेडा कोष २. सहकारी शिक्षा कोष ३ घाटापूर्ति कोष ४. स्थिरीकरण कोष ५.. सामुदायिक विकास कोष ६. सहकारी विकास कोष, ७. अन्य जोखिम व्यवस्थापन कोष ८. समितिले तोकेको अन्य कोष जम्मा	
७.	दायित्व	दुई वटै संस्थाको चुक्ता गर्नुपर्ने दायित्व एकीकरण पश्चात नै चुक्ता गर्ने अथवा दायित्व बहन जिम्मेवारी........सहकारी संस्था लि. मा रहने	...... सहकारी संस्था लि. र ...... सहकारी संस्था लि. संस्थाको दायित्व र दुईबटै संस्थाको दायित्व एकीकृत गरी .... सहकारी संस्था लि. बाट फछ्र्यौट गर्ने ।	

८.	लगानी हिसाव	दुई वटै संस्थाको छाता संघहरुमा रहेको लगानी हिसाव एकीकृत गरी.... सहकारी संस्था लि.को नाममाा कायम गर्ने । दूई वटा संस्थाको लगानी रकम सम्बन्धित छाता संघबाट फिर्ता लिई आम्दानी बाँध्ने ।	निम्न लगानी हिसाव एकीकृत गरी .... सहकारी संस्था लि.को नाममा कायम गर्ने । फिर्ता गर्न मिल्ने रकम फिर्ता लिई... सहकारी संस्थ लि. को नाममा आम्दानी बाँध्ने र सो कार्यका लागि छाता संघहरुबाट पत्राचार गर्ने । लगनी भएको विवरण १ श्री...................... को रु........ २. श्री.................... को रु......... ३. श्री .... को रु.............	
९	ऋण लगानी	दुई बटै संस्थाका आफ्ना सदस्इहरुलाई लगानी गरेको ऋण रकम एकीकृत गरी.... सहकारी संस्थालि.मा समावेश गर्ने ।	.... सहकारी संस्था लि. र ....सहकारी संस्था लि. बीच एकीकृत भएपछि उल्लेखित संस्थाका ऋणी सदस्यहरुले..... सहकारी संस्था लि.को नाममा उक्त ऋण सार्ने व्यवस्था बमोजिम यसका लागि.... सम्म समय दिने ब्याज मात्र बुझाएर ऋणी सदस्यहरुको ऋण.... सहकारी संस्था लि.बाट उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउने	
१०	बचत हिसाव	...... सहकारी संस्था लि. .... सहकारी संस्था लि. समेतका सबै खालका बचतहरु एकीकृत रुपमा समावेश गर्ने ।	.... र ...... द्धारा संचालित बचत कार्यक्रमहरु.... सहकारी संस्था लि. को शेयर सदस्यहरुको नाममा समाबेश गरी राख्ने ।	
११	सदस्यता	दुबै संस्थाका सदस्यहरुलाई एकीकृत संस्थामा समावेश गर्ने ।	...... र .... शेयर सदस्यहरुको सदस्यता एकीकृत संस्थामा कायम गर्दा प्रबेश मितिको	

			आधारमा सदस्यता कायम गर्ने ।	
१२	आन्तरिक कार्यविधिहरु	संस्था संचालनका लागि आन्तरिक कार्यविधिहरु लगु गर्ने सन्दर्भमा ..... र ......संस्थामा भएका एकै किसिमका कार्यविधिहरु भएमा सोही लागु गर्ने र नभएका कार्यविधिहरुका सन्दर्भमा भने हाल भएको कार्यविधिहरुलाई नै एकीकृत संस्थाको कार्यविधिका रुपमा लागु गर्ने ।	हाल रहेका निम्न कार्यविधिहरु कायम राखी संस्था संचालन गर्ने । १...... २....... ३....... ४..........	
१३	बैंक खातबा र नगद जिम्मेवारी	विभिन्न बैंकको कारोवारलाई हस्तान्तरण गर्ने, नगद पनि दुई बटै संस्थाको एकीकृत गर्ने ।	विभिन्न बैंकहरु र नगद हस्तान्तरण गरी एकीकृत रुपमा राखी उपयोग गर्ने ।	
१४	संस्था संचालन प्रक्रिया	दुबै संस्थाका वर्तमान संचालक, लेखा तथा सल्लाहकार समिति एवं उपसमितिहरु मिलाएर विनियममा ब्यवस्था भए बमोजिम बाँकी अवधि सम्म लागि कायम गर्ने ।	दुई वटै संस्थाका संचालकहरुबाट संचालक समिति, लेखा समिति तथा अन्य समिति, उपसमिति गठन गरी कार्य गर्ने ।	
१५	लिनु दिनु पर्ने बाँकी ऋण तथा सम्पत्ति	दुई बटै संस्थाको एकीकरण गरी संयुक्त रुपमा राख्ने ।	दुई वटै संस्थाले बुझाउनुपर्ने बाँकी ऋण संयुक्तः रुपमा ..... सहकारी संस्था लि.को नाममा स्थानान्तरण गरी बुझाउने लिनुपर्ने भएपनि यहि कार्यविधि अपनाई असुल उपर गर्ने ।	
१६	केन्द्रीय/जिल्ला/विषयगत संघ को प्रतिनिधित्व	संस्थाबाट प्रतिनिधित्व गर्ने केन्द्रीय/जिल्ला/विषयगत संघको प्रतिनिधि एकीकृत संघको तर्फबाट पनि निरन्तरता दिने ।	.... केन्द्रीय प्रतिनिधि... संयुक्तः भएको दुबै संघ/संस्थाको प्रतिनिधिका रुपमा एकीकृत प्रतिनिधि फेरवदल गर्ने ।	
१७	कर्मचारी	दुई वटै संस्थाका कर्मचारीहरुलाई यथावत कामकाज लगाउने ।	..... नियुक्त कर्मचारीहरु र ..... नियुक्तः कर्मचारीहरुलाई एकीकृतरुपमा ...... मा नै यथावत कामकाज लगाउने ।	
१८	दर्ता नं. र पान नं.	..... सहकारी संस्था लि. को दर्ता नं. र ....आन्तरीक राजस्व कार्यालयमा दर्ता भएको स्थायी	..... सहकारी संस्था लि. को दर्ता नं. आन्तरीक राजस्व ..... लाई प्रयोग	

		लेखा नं. लाई स्वीकार गर्ने अन्य...... स्थायी लेखा नं. लाई रद्ध गर्ने । यसका लागि सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराउने ।	गर्ने.... कार्यालयमा दर्ता भएको स्थायी लेखा नं.....	
१९	नगदी र ढुकुटीको बीमा	एकीकृत संस्था .... सहकारी संस्था लि.को नगदी र ढुकुटीको बीमा गराई संचालन गर्ने	उपयुक्त विमा कम्पनीसँग आवश्यक सम्झौता गरी नगदी र ढुकुटीको बीमा गर्ने ब्यवस्था मिलाउने ।	
२०	एकीकरण पछिको विवाद सम्बन्धी	एकीकरण पश्चात कुनै विषयमाा विवाद उठेमा विवाद मिलाउन तीन सदस्यीय समिति निर्माण गर्ने र विवादको निरुपण गर्ने ।	ाववाद समाधान समितिमा निम्न सदस्यहरुलाई जिम्मेवारी दिने र समितिले गरेको निर्णय संचालक समितिले अनुमोदन गरे पछि लागू हुने गरि निर्णय गर्ने १. संयोजक श्री.... २. सदस्य श्री... ३ सदस्य श्री...	
२१	विनियम संशोधन र परिमार्जन गर्ने समिति	.... सहकारी संस्था लि. को विनियम हालको अवस्थामा कतिपय विषयहरु थपघट,परिमार्जन गरि समयानुकुल बनाउनु पर्ने भएकोले ब्यापक अध्ययन परिमार्जन गर्न तीन सदस्यीय समितिलाई जिम्मा दिने ।	विनियम संशोधन र परिमार्जन गर्दा निम्न समिति निर्माण गरि जिम्मा दिने । १. संयोजक श्री............. २. सदस्य श्री............... ३. सदस्य श्री......	
२२	परिमार्जित छाप		एकिकरण पश्चात संस्थाको देहाय अनुसारको छाप रहनेछ ।	

दस्तखत..............
.... सहकारी संस्था लि.
संस्थाको छाप

दस्तखत..........
.... सहकारी संस्था लि.
संस्थाको छाप

अनुसूची - १२

(नियम २१ को उपनियम (४) खण्ड (क) सँग सम्बन्धित)

<u>संयुक्त निवेदनको ढाँचा</u>

श्रीमान्.........................ज्यू,

....

विषयः एकीकरण गर्न स्वीकृति पाँउ ।

महोदय,

ललितपुर महानगरपालिकाको सहकारी ऐन, २०७५ बमोजिम सञ्चालन भई आएका तपसिल बमोजिमका संस्था एकीकरण गर्न सम्पूर्ण प्रक्रिया पुरा भएकोले एकीकरणको लागि तोकिएको आवश्यक कागजात सहित यो निवेदन पेश गरेका छौं । अतः उपरोक्त संस्थाहरु एकीकरण गरी पाउन अनुरोध गर्दछौं ।

भवदीय

.... (संस्थाको तर्फबाट आधिकारीक व्यक्ति) नामः.. पदः अध्यक्ष संस्थाको नाम............. सहकारी संस्था लि. ठेगानाः.................... टेलिफोन नं.:.................. इमेल ठेगाना.................. मितिः....................... संस्थाको छापः..	(संस्थाको तर्फबाट आधिकारीक व्यक्ति) नामः.. पदः अध्यक्ष संस्थाको नाम............. सहकारी संस्था लि. ठेगानाः.................... टेलिफोन नं.:.................. इमेल ठेगाना.................. मितिः....................... संस्थाको छापः..